

[Hanne Reintoft.]

opholdet bosættes i kooperativer på egne landbrug under faglig vejledning fra projektet.

Regeringsaftalen vedrørende det dansk-zambiske landbrugsprojekt forlængedes fra 1. januar 1969 for en ny 3-årig periode. Den nye bevilling var — så vidt jeg er orienteret — på 6,1 mill. kr., og tidligere er bevilget 4. mill. kr. til projektet.

Det forlyder, at en række begåede systematiske fejl — bl. a. projektets placering i et utraditionelt kvægavlssområde og ensidig dansk ledelse — har vanskeliggjort etableringen af kontakt med lokalbefolkningen, således at uddannelsen af praktikanter ikke kan forventes at nå det stillede mål, hvorved bevillingen ikke opfylder sit formål.

Ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene (K. Helweg Petersen): Det har allerede i nogen tid været klart for bistandsadministrationen, at en ændring af den målsætning, der har været opstillet for det dansk-zambiske landbrugsprojekt, er en nødvendighed, og igennem det sidste halve år har der været ført forhandlinger mellem de zambiske myndigheder og den danske bistandsadministration om projektets fremtid.

Sagen blev sidste fredag behandlet i styrelsen for teknisk samarbejde med udviklingslandene, og man gik i dette møde ind for det forslag, der er stillet fra sekretariatets side om en omlægning, og umiddelbart derefter er der sendt en redegørelse til finansudvalget.

I den gældende regeringsaftale er det opstillet som et hovedformål at uddanne unge zambianere i almindeligt landbrug og ledelse af landbrugsvirksomhed med henblik på etablering af kooperativer. Nu må det erkendes, at denne målsætning ikke har kunnet nås, og derfor har man drøftet med de zambiske myndigheder mulighederne for en omlægning i retning af, at man i fremtiden skulle lægge hovedvægten på en kommerciel udnyttelse af det dansk-zambiske landbrugsprojekt. Det vil i realiteten sige, at den gældende aftale skal ophæves og at der skal opbygges et nyt samarbejdsgrundlag.

Fru Hanne Reintoft peger i sin begrun-

delse på, at der skulle være begået nogle systematiske fejl. Nu ved jeg ikke, om fejl er det rigtige udtryk i forbindelse med et projekt, der i den grad som dette har haft eksperimentets, forsøgets, karakter, men jeg vil gerne understrege, at på bistandsområdet, hvor så meget skal bygges op, og hvor erfaringerne stadig væk er sparsomme, må vi have plads til eksperimenter. Fru Hanne Reintoft fremhæver som eksempel på systematiske fejl bl. a. projektets placering i et utraditionelt kvægavlssområde, og fru Hanne Reintoft peger også på, at der har været en ensidig dansk ledelse. Må jeg om projektets placering sige, at jeg tror ikke, det har været en afgørende faktor, det har i hvert fald ikke været hensigten, at projektet skulle yde konsulentvirksomhed til omkringboende landbrugere.

Med hensyn til den ensidige danske ledelse er det rigtigt, at gårdens daglige drift har været ensidigt i hænderne på udsendte danske. Her må man huske, at der i Zambia endnu findes så få uddannede på kvægbrugs- og kooperationsområdet, at det simpelt hen næppe havde været muligt at få en blandet ledelse af den daglige drift. Derimod — og det er meget væsentligt — har projektet været underlagt en blandet komité med zambisk flertal, og det er i denne komité, drøftelserne om projektets fremtid har fundet sted. Den omlægning, der nu foreslås, og som er drøftet mellem udsendinge fra sekretariatet og de zambiske myndigheder, baseres altså på de erfaringer, der er høstet. De korrektioner, man tilstræber, skal sikre, at der kommer den bedst mulige udnyttelse af de midler, der fra dansk side stilles til rådighed for samarbejdet mellem Danmark og Zambia.

Hanne Reintoft: Jeg takker ministeren for svaret, som jeg opfatter som en bekræftelse af den opfattelse, jeg også havde, at der i hvert tilfælde her var et eksperiment, som ikke var gået, som det skulle. Der skal eksperimenteres, det er jeg i og for sig enig i, men det er dyre penge, vi eksperimenterer for, og det er penge, der er hårdt tiltrængt også dér, hvor vi investerer dem.

Jeg vil derfor gerne i min tak udtrykke håbet om, at man, når man fortsat eksperimenterer, måske så drager lære af denne fejl-